

Стандард 1. Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом (који се детаљно исказују у одговарајућим стандардима)

Студијски програм Српска књижевност и језик траје четири године (осам семестара). Предмети су конципирани тако да се студенти на поступан, систематичан и истраживачки начин упознају са српском књижевношћу, српским језиком у дијахроној и синхроној равни, методиком наставе књижевности и српског језика, а обављају и Методичку и Стручну праксу. После завршетка основних академских студија добија се диплома са академским називом дипломирани професор језика и књижевности, уз напомену о завршеном студијском програму – Српска књижевност и језик, обима 240 ЕСПБ. Додатно одређење области изучавања и предметног бављења је српски језик и књижевност.

Укупан обим ЕСПБ које студент треба да оствари током основних студија је 240, при чему је испуњен услов за остварење 30 ЕСПБ у категорији ППМ предмета и 6 ЕСПБ методичке праксе у педагошким установама. Стручна пракса носи 3 ЕСПБ. Садржаји и детаљна спецификација предмета дати су у Књизи предмета студијског програма.

Тематика наставних садржаја на примарном плану бави се изучавањем српске књижевности и српског језика. Српска књижевност приказује се, изучава и тумачи у књижевноисторијском следу, почев од народне (усмене) књижевности, преко средњовековне књижевности и књижевности ренесансе и барока, до књижевности осамнаестог, деветнаестог, двадесетог и двадесет првог века. Паралелно са проучавањем књижевне продукције, студенти се упознају и са развојем српске књижевнокритичке и научне мисли. Настава српског језика студијски је обликована тако да се студенти детаљно упознају са свим водећим областима науке о језику (историјска граматика, савремени српски језик). Студенти српске књижевности и језика у прилици су да се информишу и о њеном одговарајућем, јужнословнеском контексту, као и о контексту опште књижевности. Трећу групу предмета чине курсеви Методике наставе књижевности и српског језика који у одговарајућем обиму омогућавају студентима стицање знања и вештина за обављање наставничког позива. Током рада на Стручној пракси, студент овладава вештинама које су му од значаја било за научноистраживачки рад, било за предавачку или излагачку делатност коју практично примењује под окриљем различитих научних, образовних, педагошких и културних институција.

На изборним курсевима на основним академским студијама студентима је омогућено да, према склоностима, интересовањима и у складу са професионалним потребама, продубљено изуче једну тематску област из књижевности или Методике наставе, али и да српску књижевност и језик посматрају у саодносима са другим уметностима, у односима са медијима (интернет, филм, популарна култура). Усклађени са обавезним предметностима изучавања, изборни курсеви и садржински и начином рада мотивишу студенте за проучавање посебности српске књижевности, а да знања, вештине и способности аплицирају истраживачки и стваралачки.

Студије се одликују великом разноврсношћу метода којима се настава реализује: предавања, вежбања, менторски рад, семинарски радови, излагања, реферати (усмени и писани), презентације, хоспитовање у основним и средњим школама, испитни

часови и стручна пракса у образовним, научним, педагошким и културним институцијама.

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Основне академске студије Српске књижевности и језика остварују значајну улогу у образовном систему, односно имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему већ захваљујући природи садржаја изучавања. Ове студије представљају утемељење и усавршавање знања из књижевности и језика на стручан истраживачки и педагошко-методички утемељен начин. Ове студије формирају разноврсне професионалне компетенције и на тај начин омогућавају студентима да се током, а нарочито након завршетка основних академских студија укључе у живот друштва и наставе, да се профилишу као познаваоци хуманистичких наука, оспособљени за научно-истраживачку, педагошку, медијску, библиотечку и културну делатност различитог типа. Битан сегмент образовања на овом студијском програму је и стицање професионалних компетенција из Методике наставе књижевности и српског језика, као и разноврсних вештина на Методичкој и Стручној пракси, а које су неопходне за извођење наставе српског језика и књижевности на оба образовна нивоа, односно у основној и средњој школи.

Сваки сегмент студијског програма доступан је јавности посредством сајта факултета, сајта предмета, као и индивидуалних сајтова наставника и сарадника. Такође, наставници и студенти факултета свој рад бележе и објављују у „Годишњаку Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима” који се редовно објављује, и другим релевантним научним и стручним публикацијама.

Наставници и студенти студијског програма Српска књижевност и језик су активни учесници јавног и културног живота на бројним стручним и јавним трибинама, књижевним сусретима, семинарима стручног усавршавања, посредством учешћа у раду разноврсних жирија, у раду стручних и научних комисија, односно учешћа у научним пројектима, као и у раду педагошких, образовно-васпитних и културно-уметничких институција. Своје радове и резултате научноистраживачког рада наставници овог студијског програма публикују у стручним часописима од националног и међународног значаја.

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Циљеви студијског програма Српска књижевност и језик су следећи:

- студиозно упознавање историјског развоја српске књижевности од најстаријих времена до почетка двадесет првог века;
- студиозно упознавање поетике српске књижевности, развоја књижевнонаучне методологије и науке о настави;
- информисање о најважнијим токовима светске књижевности и књижевности са јужнословенских простора;
- усвајање знања о естетским вредностима на темељу којих се на научно поуздан и објективан начин вреднују појаве у области националне књижевности и језика;
- стицање знања у области синхронијског и дијахронијског проучавања српског језика;
- развијање истраживачких ставова према предметима проучавања у области српске књижевности и језика;
- стицање увида у развој савремене српске науке о књижевности, науке о језику и педагошко-методичке праксе;
- формирање професионалних знања, умења и вештина које ће омогућити свестран увид у естетски значај и вредности књижевноуметничких текстова различитих жанрова и из различитих стваралачких епоха;
- целовито и стваралачко упознавање са методиком наставе у области књижевности и језика;
- стицање професионалних компетенција за предавање предмета Српски језик и књижевност у основним школама, средњим стручним школама и гимназијама;
- развијање вештина у области познавања свих доступних ресурса, извора информација и података који су стручни, научно релевантни и од значаја за достизање аргументоване потврде у студијским радовима;
- аплицирање знања из сродних предметних области приликом изучавања књижевности и језика и приликом припремања за извођење наставе;
- оспособљавање и неговање научног подмлатка у предметним областима које се изучавају у оквирима студијског програма;
- активно учешће студената у јавном и културном животу и његово унапређивање на темељу вештина стечених на Стручној пракси;
- развијање нових приступа у проучавању књижевности и језика уз уважавање традиционалног књижевнонаучног наслеђа.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности. Опис квалификације која произилази из студијског програма мора одговарати одређеном нивоу националног оквира квалификација.

Студенти основних студија Српске књижевности и језика биће оспособљени у следећим професионалним компетенцијама:

- детаљно ће познавати историју и поетику српске књижевности свих временских периода, од старијих књижевности – народна (усмена) књижевност, средњовековна књижевност, књижевност од ренесансе до рационализма, до новијих књижевности: српске књижевности осамнаестог, деветнаестог, двадесетог и двадесет првог века;
- стицаће знања из теорије књижевности, књижевнонаучне методологије и методике наставе књижевности и језика;
- умеће да књижевнонаучна и методичка сазнања примењују у интерпретацији књижевноуметничких текстова, односно у педагошкој пракси;
- у оквиру Стручне праксе стећи ће непосредно искуство у практичном раду при научним, образовним, педагошким и културним институцијама;
- познаваће општу књижевност, водеће поетике и токове историјског развоја европских књижевности и других књижевности од античког доба до двадесет и првог века;
- умеће да вреднују, стручно и на истраживачки начин проучавају дела савремене српске и светске књижевне продукције;
- познаваће историју српског књижевног језика;
- поуздано ће познавати и практично примењивати норму српског књижевног језика;
- биће оспособљени да остварују стручно-просветни рад у настави Српског језика и књижевности на основношколском и средњошколском нивоу.

Стандард 5. Курикулум

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис. Основна изборност уметничких студија уграђена је у главни предмет.

Опис (највише 300 речи)

На основним академским студијама програма Српска књижевност и језик предмети су једносеместрални или двосеместрални. Предметности које су, према обиму и сложености изучавања интензивније, изучавају се у два семестра.

Студијски програм садржи обавезне предмете, изборне предмете, у обиму који је предвиђен Стандардима, а заступљени су у свим типовима планираних научних и наставних области.

Основне научне и наставне области које се изучавају на овом студијском програму су: историја српске књижевности, савремени српски језик и историја српског језика, поезика српске књижевности, методика наставе књижевности и српског језика, преглед опште књижевности и преглед јужнословенских књижевности. Поред наведеног, студенти су у обавези да обављају Стручну праксу у одговарајућим научним, образовним, педагошким и културним институцијама.

Изборни курсеви усаглашени су са обавезним курсевима тако што се дате научне и наставне теме проучавају и проширују у контексту обраде специфичних проблема.

Изборни курсеви разрађују области проучавања историје српске књижевности и њене поезике. Поред тога, изборни курсеви студентима омогућавају да се подробније упознају са интермедијалним и интердисциплинарним приступима у проучавању књижевности.

Као и студенти других студијских програма на овом Факултету и студенти ових студијских програма биће у прилици да изаберу психолошко-педагошке предмете, да усаврше своја знања страних језика, друштвених и хуманистичких наука и других сродних дисциплина.

Студијски програм садржи све прописане типове предмета у оквиру процентуалних вредности предвиђених стандардима за акредитацију студијских програма. Њихов обим у овом програму, износи:

- академско-општеобразовни 15,74%
- теоријско-методолошки 39,02%
- научно-стручни 27,44%
- стручно-апликативни 17,80%.

Стандард 6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм је усклађен са савременим светским токовима и стањем струке, науке и уметности у одговарајућем образовно-научном, односно уметничко-образовном пољу и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру европског образовног простора.

Опис (не више од 300 речи)

Студијски програм Српска књижевност и језик обликован је на основу најсавременијих теоријско-методолошких и практичних научних сазнања, а такође се посебно издваја као програм националне катедре. Он израста из традиције изучавања књижевности која је успостављена у ранијим раздобљима и подразумева извођење наставе у којој је, уз предметне професоре и сараднике, сваки студент креативан и активан учесник. Наставни програм редовно се иновира праћењем релевантне литературе (књиге, часописи, зборници научних радова, домаће и интернационалне електронске публикације). Програм је оптимално, колико год то дозвољава природа научне области, усаглашен са међународним стандардима те европским системом образовања и извођења студија националних књижевности у матичним срединама. Његов крајњи циљ је оспособљавање студента да користи систематизована и практично применљива знања из српске књижевности, српског језика, националне културне историје, теорије књижевности, методике наставе, прегледа опште и јужнословенских књижевности, комплементарно употребљива и применљива како у српском, тако у европском друштвеном и образовном контексту. Упоредивост програма може се пратити увидом у програме Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци: <https://www.flf.unibl.org/>; Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву: <https://ff.ues.rs.ba/>. Посебна усаглашеност може се пратити са програмима лектората и двојног мастер програма *Културна и интелектуална историја између Истока и Запада*, при ком се изучава српска књижевност (Институт за славистику Универзитета у Келну: <https://cih.phil-fak.uni-koeln.de/>). Међународном сарадњом предвиђена је размена студената основних академских студија кроз програме мобилности Еразмус+, ЦЕЕПУС и друге.

Стандард 7. Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и својим ресурсима уписује студенте на одговарајући студијски програм на основу успеха у претходном школовању и провере њиховог знања, склоности и способности.

Опис (највише 500 речи)

Право на упис стичу сви ученици који су завршили средњу стручну школу или гимназију. Пријемни испит полаже се према процедури коју утврђује и организује Факултет. Кандидати полажу тест из граматике и језичке културе, као и писмени задатак (есеј) из књижевности. У складу са развојем пројекта државне матуре, Факултет ће ускладити организацију пријемног испита са наступајућим променама. Према оствареној ранг-листи успеха, кандидати стичу право уписа на прву годину студија у статусу студента на буџету или самофинансирајућег студента.

Стандард 8. Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Опис (највише 500 речи)

Полагање испита условљено је редовним похађањем наставе и испуњавањем предиспитних обавеза. Оне студенту доносе најмање 30 поена, а испит укупно има највише 100 поена. Оцењивање студената на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима врши се на неколико различитих начина, у зависности од природе предмета (курса), а сагласно реализацији наставног плана и програма коју спроводе предметни професори. Начелно посматрано, испити се полажу: писмено и усмено, пред двочланом комисијом коју чине председник испитне комисије (сарадник) и испитивач (предметни професор). Када се испит полаже у писаној форми, испитивач који прегледа урађени задатак предлаже оцену и образлаже је, а сарадник се са тим саглашава. Када се испит полаже усмено испитивач поставља студенту унапред одређен број унапред одређених питања, а после одговора студента у договору са сарадником предлаже завршну оцену. Уколико се испит полаже и писмено и усмено, положени писмени део испита представља услов за излазак на усмени, с тим што коначна оцена укључује резултате оба дела испита.

На Катедри се испити могу полагати и по принципу обављених колоквијума који улазе у завршну оцену.

Стандард 9. Наставно особље

За реализацију студијског програма обезбеђено је наставно особље са потребним научним, уметничким и стручним квалификацијама.

Опис (највише 200 речи)

На студијском програму Српска књижевност и језик наставу остварују доктори наука (редовни, ванредни професори, доценти и асистенти са докторатом), магистри наука и мастери (асистенти и сарадници), сарадници у настави и демонстратори. На свим предметима заступљено је наставно особље са свим потребним стручним квалификацијама. Сви наставници и сарадници који изводе наставу на овом студијском програму изабрани су у звања према важећим критеријумима на Универзитету у Београду. Научни резултати наставника и сарадника су вредновани према критеријумима који се рачунају за избор у звања, у области друштвених и хуманистичких наука. Часописи у области друштвених и хуманистичких наука категорисани су и ранжирани према Правилнику о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС“, број 159 од 30. децембра 2020. године). На изборним предметима реализују се курсеви засновани на посебним научним истраживањима и интересовањима ангажованих наставника, чиме се на истраживачки начин унапређује и развија матична научна област.

Стандард 10. Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

Опис (не више од 100 речи)

За извођење студијског програма обезбеђени су сви неопходни ресурси.

За извођење студијског програма основних академских студија обезбеђен је одговарајући простор. Високошколска установа има амфитеатре, учионице, слушаонице, кабинете, библиотечки простор и читаонице, а у складу са потребама наставе обезбеђује и сву потребну техничку опрему за савремено извођење наставе. Библиотеке располажу библиотечким јединицама релевантним за извођење наставе, а високошколска установа обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом која је расположива на време и у довољном броју за нормално одвијање наставног процеса.

За извођење студијског програма основних академских студија обезбеђена је потребна информациона технологија: рачунари, пројектори, фотокопир апарати, скенери, штампачи и др.

Стандард 11. Контрола квалитета

Контрола квалитета студијског програма спроводи се редовно и систематично путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Опис (највише 100 речи)

Контрола квалитета се остварује према прописаним стандардима. Интерна евалуација остварује се на заседањима већа и анкетањем студената, а екстерна евалуација се остварује према стандардима Факултета и Универзитета. Предвиђено је да се контрола квалитета студијског програма основних академских студија спроводи редовно и систематски путем самовредновања и спољном провером квалитета. Контрола подразумева редовно и систематско праћење квалитета образовног процеса, као и предузимање мера за унапређење квалитета у следећим елементима: курикулум, настава, наставници и сарадници, оцењивање студената, уџбеници и литература. Контрола се обавља у унапред одређеним временским интервалима (до 3 године), а у овом процесу је обезбеђена и активна улога студената и њихова оцена квалитета програма. Процес контроле квалитета врши се формирањем одговарајуће комисије на Факултету.